

MLADOST PAČ NI NOROST

Zadnjič sva s kolegom in majhno skupino najstnic gledala film. Naslov filma res ni pomemben. Zanimivi so bili odzivi, tako na strani mladih, kot tudi širše okolice. Ena od deklet je ves čas uživala, imela modre in sproščene komentarje ter bila na splošno zadovoljna. Druga se doma bori s težkimi razmerami in so ji različni dražljaji iz okolice, tudi samo prizori v filmu, vedno velik izziv. V uri in pol lahko v razpoloženju močno zaniha, od navdušenja do obupa. Ostale tri so bile same bolj neprizadete opazovalke, težko je reči ali jim je sploh bilo v redu ali ne. Glede njih treh je veliko bolj značilen odziv okolice, v tem primeru njihovih staršev. Pred in med filmom so po telefonu spraševali, ali je to sploh primeren film za njihove otroke, ali je strokovni kader primeren, ki lahko poskrbi, če bodo njihove hčerke imele stisko in ali je v dobi najstništva v redu, če se načenja tematike spolnosti, drog in medosebnih odnosov. Mogoče bi raje počakali do polnoletnosti? Ta slednji stil »vzgoje« pogosto označujemo kot helikopterski, čeprav imam včasih občutek, da visijo vsaj v velikanskem dronu in čakajo, da bi otroka zavili v skafander. Po ogledu in ko se je celotna vznemirjenost pomirila, sva s kolegom skupaj ugotovila, da sva imela pravi statistični vzorec dogajanja med slovenskimi mulci. Nekje 20% jih ima razumne, ljubeče in svobodomiselnne starše, ki spodbujajo razvoj posameznika. 60% jih ima rigidne, k dosežkom usmerjene in s šolo obsedene starše, ki želijo svoje sončke na vsak način zaščititi pred grozotami tega sveta, da bodo le prišli do lepega poklica, kopice denarja in potem živeli srečni do smrti. In zadnja petina se jih bori s takšnimi in drugačnimi težavami, družinskim nasiljem, alkoholom, nerazumevanjem, zanemarjanjem in še čem. Eden ali ena od petih.

Vsak peti ali vsaka peta. In za njih res ni bilo težko sodelovati pri pripravi konference Duševno zdravje mladih – Mladost (je) ni norost, ki je nastajala v Javnem zavodu Mladi zmaji v Ljubljani.

Povzetki in poročila bodo verjetno predmet še koga, ki je sodeloval kot organizator ali udeleženec te konference, sam vam želim podati svoj pogled nekoga, ki je imel to čast, da je dogodek povezoval. Hvala vsem, ki ste prišli. Veliko vas je bilo in bili ste super. Taka dobra družba ogrelih in znanja željnih strokovnjakov, brez jamračev in sistemsko okorelih ljudi. To je vsem nam olajšalo vzpostavitev tekoče energije prelivanja izkušenj. Želeli smo vam dati drugačno zgodbo in mislim, da nam je uspelo. Mi vsi ne moremo iz svoje kože, ko iščemo nasvete in recepte, kaj narediti pri delu z rizičnim mladim, vendar moramo sprejeti dejstvo, da recepta ni. Gostje so poudarjali veliko bolj subtilne in abstraktne vrednote, ki jih je potrebno vzpostaviti, da se lahko začne proces izboljšanja. Na prvem mestu je bilo večkrat omenjena **samorefleksija** nas samih, torej strokovnjakov. Veliko o tem govorimo, vendar malo manj naredimo. To ni proces, ki ima svoj jasno izražen cilj, temveč je neskončna nit razreševanja svojih notranjih travm, konfliktov, spominov, zadržkov, predsodkov ... To je precej trnova pot, ki preseneča. Včasih z nekom sploh ne moremo delati, ker se nam vse upira ali z drugim bi leteli na konec sveta. Transferno-kontratransferna dinamika je ves čas na delu in tisti, ki se tega manj zavedamo, naletimo na velike težave.

Gostje so omenjali **odnos** z velikimi črkami. Vzpostavitev pristnega odnosa. Za to ni učbenika, ni tečaja ... Gre za veliko bolj intuitivno in empatično subtilno nitko med dvema človekova, ki se naredi ali se ne naredi. Naša odgovornost kot strokovnjakov je nekoliko večja, da odnos skušamo graditi, krepiti, biti pri tem nežni. Brez odnosa ni dobrega dela z mladimi. Mogoče velja na tem mestu omeniti karizmatično avtoriteto, ki ima veliko večjo moč kot seveda avtoriteta moči ali položajna avtoriteta, h katerim se odrasli pogosto zatekamo, a naletimo na zid. Dober zgled ... pristnost ... razumevanje ... Ne, to ni tečaja, so izkušnje in je notranja naklonjenost do mladih. Mislim, da jih pač imate radi ali pa jih nimate, če že govorim malo posplošeno o celotni populaciji mladih. Veliko lahko prispeva dobršna mera tolerance do vseh stranpoti in nekoliko širša slika. Takšna mirnost pa izhaja ravno iz prve točke – kadar smo sami s seboj v relativnem miru.

Izjemno sem navijal, ko je bila tolikokrat omenjena **skupnost**. Tudi sam trdno verjamem, da je pot iz zagat človeštva možna skozi tvorjenje povezanih človeških skupnosti, majhnih enot trdnih odnosov, plemen če hočete. Tudi mladi potrebujejo za oblikovanje svojih identitet povezanost kot orožje proti sodobni odtujenosti. Skupnost ni celotna družba, celotna družba naj bi bila skupek majhnih skupnosti. Sodobni podivjani čas nas je oddaljil od teh najbolj osnovnih gradnikov socialnih odnosov in res je skrajni čas, da oživimo ta temelj medčloveških odnosov med več ljudmi. Neformalne skupnosti, formalne skupine, majhne in nekoliko večje ... To je naloga tudi nas, ki delamo z mladimi, da jim po eni strani kažemo primere nas v povezanih skupnostih in spodbujamo tvorjenje njihovih, ne da bi vsiljevali način, formo ali vsebino. Težka naloga, če v moč skupnosti ne verjamete ...

Praktični prikazi tehnik dela z ljudmi so pravzaprav vse kazale sodobne pristope, ki imajo elemente **art terapije**, vsekakor pa so izrazne, na telo usmerjene, izkustvene ... Kognitivno mozganje s

prefrontalnim režnjem je preseženo kot glavna metoda dela z ljudmi, išče se nekonvencionalne izkušnje, išče se sodelovanje celotnega duha in telesa v procesu okrepitve zaradi težav v življenju. In ta smer se mi zdi edina prava. Tudi na tem mestu bom zapisal – menim, da nas lahko samo umetnost v najbolj različnih oblikah reši.

In za konec mi odzvanja še nekaj bolj konkretnega – **znanje**. Znanje je dostopno, samo potrebno ga je vzeti. Potrebno je brati, raziskovati, se učiti. Strokovnjak, ki v tem času ne bere sodobnih raziskav, ni več strokovnjak, temveč zastarel akademik, ki je sicer pred časom končal svoje študije, vendar ostal zamrznjen v času. Deljenje znanja na najbolj različne načine – nujno potrebno. In tudi brez ljubosumnega skrivanja znanja, ker znanje mora v svet. Sharing is caring!

Lepo je bilo pripravljati konferenco in še lepše je bilo sodelovati na njej. Zame osebno pa je seveda bil trenutek popolne sreče videti na odru mlado osebo z množico res velikih težav, ki skuša preživeti v tem norem svetu, kako je udeležencem predstavila svojo glasbo, da ji je potem sledil njen profesor filozofije s svojo glasbo. Med njima je 50 let razlike, zgodba pa je podobna. Most je zgrajen in trden. Hvala vsem.

Opomba: Grafični element je del celostne grafične podobe konference in je last Javnega zavoda Mladi zmaji.